

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Cap. V. De Sacrame[n]toru[m] administ[r]atione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

ducat aliquos timentes Deum ma-
res, & fœminas instructos, & one-
re inter illos distributo, ita vt ma-
res maribus, & fœminis fœminæ
assignentur, faciat se adiuuare. Et
former Societatem doctrinæ Chri-
stianæ, doctos omnes de indulgen-
tiis dictæ Societati à variis Pontifi-
cibus concessis. Et si istos iuuan-
tes potest habere, melius est ipsum
discurrendo inuigilare super ma-
res & fœminas, quam aliquorum
particularium curam gerere: este-
nim fructuosius.

DE
ADMINISTRATIONE
sacramentorum in ge-
nere.

CAPVT V.

I. **Q**ueritur. An Curatus te-
neatur administrare Sacra-
menta? *An Cura-*
tus tenea-

*cur admi-
nistrare
Sacramen-
ta.*

*An Cura-
tus querat
indigentes
sacramen-
tis.*

HO DE ADMINIS. SACRA-
menta? *Respondeo.* Teneri, de iure
diuino Concil. Trid. sess. 23. cap. 1.
de reform.

2. *Queritur.* An Curatus te-
neatur quærere indigentes Sacra-
mentis, vel sufficiat ea dare si pe-
tantur? *Resp.* Tol. Inst. lib. 5. cap.
5. num. 6. not. 8. affirmare de in-
firmis in morbo periculoso, ex-
hortando illos ad ea suscipienda.
Angelus verò confessio. 3. quest. 34.
Silu. Confessor. 1. q. 18. Sot. dist. 18.
q. 4. art. 2. ad 2. arg. Nauar. capit. 25.
num. 13. dicunt sufficere si den-
tur petenti,

At credo recte posse distingui.
In infirmitate veram opinionem
Tolet. in sanitate verò opinionem
Angeli, & aliorum, & in vtroque
casu, cum est probabile, si Cura-
tus Sacramenta offerat recipienda,
aliter non, cum tamen adsit ne-
cessitas recipiendi, vt in morte, &
in Paschate. Ratio est, quia ista ob-
ligant

ligant ad modum correctionis fraternæ, qui est vt dicitur.

3. *Queritur.* An Curatus teneatur sub peccato offerre Sacramenta in casu dicto? *Respondeo.* Tene-
 ri, cum est probabile sua exhortatione ab illis Sacramenta recipienda eo tempore, quo illa recipere debent, cum alias non reciperent, & in hoc deficiens credo peccat mortaliter, citra verò illud tempus, non credo Curatum obligari ad hoc sub peccato.

An sub peccato teneatur offerre.

4. *Queritur.* Quid est petere Sacramenta? *Respondeo.* Esse ea petere explicite, vel implicite, bene viuendo, quia tales in morte dicuntur petere.

Quid est petere sacramenta.

5. *Queritur.* Si qui male vixit non petat, sed domestici, quid agendum? *Respondeo.* Curatus accurrat, disponat ad contritionem, & petitionem sacramenti: si annuit, etiam

Si domestici et petunt pro malis.

etiam

III. DE ADMINIS. SACRA.

etiam si nihil omnino loquatur, absoluat ad cautelam in quantum potest, & infirmus indiget. Si infirmus abnuir, nullatenus det Sacramenta. Si omnino non petit cum possit, idem agat. Si non potest signum aliquod affirmationis ostendere, nec ostendit de præsenti, vel de præterito, non darem Sacramenta, quia necesse est, vel petiuisse, vel bene vixisse, ut est dictum. Bene vixisse verò dicitur, ut ait Suarez tomo 3. disp. 69. sect. 2. is, de quo non constat prius fuisse in statu peccati mortalis; præsumendus est enim bonus, qui malus non probatur: Si autem constet peccasse mortaliter, oportet constet, vel fuisse confessum si potuit ^{vel} saltem signa contritionis dedisse, ad quod probandum sufficit vnicus testis fide dignus.

An danda 6. Queritur. An danda Sacramenta inuitis? Respondeo. Non danda,

danda, si habent vsum rationis. Omnes. Freneticis verò reluctanti-
bus communio nequaquam dan-
das, cum adest periculum ex-
punctionis, vel vomitus, aut alterius
irreuerentiæ. Si ceciderint in a-
mentiam, dum iacerent in pecca-
to mortali, etiam si nullam irreue-
rentiam ostendant, non sunt dan-
da Sacramenta.

Extrema vinctio freneticis, qui
non venerunt in frenesim in statu
peccati mortali, est danda, etiam
ipsis reluctantibus: sunt enim li-
gandi, vel quod est decentius, te-
nendi, exclusis laicis, ne scandali-
zetur, & si non possunt excludi,
sunt informandi de validitate a-
ctus ne scandalizentur. Henric. lib.
3. cap. 13. num. 1.

Baptismus dandus est toties
quoties, & eodem modo, quò da-
tur extrema vinctio.

Marrimonium, an possit sol-
lemni-

lemnizari per Curatum in persona frenetica, quæ ante frenesim consensum præstitit, habet de probabili posse, quia consensus semel datus, censetur durare, quoad reuocetur. Henric. lib. xi. cap. 4. num. 4. Ego non admitterem, nisi consulto Episcopo.

Pœnitentia, id est an possit absolui freneticus, qui ante ostendit signa contritionis, vel petit confessorium. Henric. ibi affirmat posse absolui. Sed cum iam emanarit decretum Clementis VIII. contra confitentes per Nuncium, sub excommunicatione, & talis modus vocetur à Sot. distinctione 18. quæstione 2. art. 5. col. 4. circa 1. argum. confiteri per Nuncium, credo non posse absolui, nisi saltem Confessarius dicta signa viderit.

*An Sacra-
menta dā-*

7. *Quæritur.* An Curatus teneatur dare sacramenta toties, quoties petun-

DE ADMINIS. SACRA. 115

petuntur? *da toties,*
quoties pe-
tuntur. Respondeo. Et intelligo
quæstionem de petente Canonice,
qui nullo impedimento tene-
atur. Igitur dico Sor. distinct. 1. q.
5. art. 9. prop. 4. sibi contrarium,
dist. 18. q. 4. art. 2. ad 2. arg. Nau. cap.
25. num. 131. Azor. 1. p. lib. 2. ca. 17.
q. 10. Tolet. Inst. lib. 5. num. 7. not.
6. tenere, debere dare toties quo-
ties petuntur, etiam ex sola deuo-
tione, & hoc videntur innuere sub
mortali aliqui ex dictis, licet non
omnes. Henric. idem affirmat lib.
primo, cap. 4. numero quarto, li-
cet libro tertio de pœnit. cap. 17.
numero. 3. excuset Curatum, qui
non audit confessiones eius, qui
bis qualibet hebdomada vult con-
fiteri. Sil. verò confessor. 1. q. 18. An-
gel. confessio. 3. q. 34. distinguunt,
debere dare sub mortali, quoties
qui petit, tenetur ea sub mortali
recipere, q̄ erit in morte secundum
aliquos,

aliquos, & in Paschate secundum omnes.

Vide, an ista distinctio placeat. Curatum teneri dare Sacramenta, toties quoties petuntur, sub mortali, quando qui petit est in Paschate, aut morte; At si communicat ex deuotione, tunc teneri sub mortali, quando si non dederit, qui petit non habet alium, à quo recipiat, si verò habet à quo possit recipere, & recipiat, non teneri sub mortali, quia si Curatus teneretur sub mortali, teneretur ratione damni notabilis, quod paracius sustinet, at cum nullo damno afficiatur sub distinctione dicta videtur etiam Curatum non peccare mortaliter Sacramenta non conferendo.

*Quando
Curatus
neget Sa-
cramēt si
ne peccato.*

8. *Queritur*. An saltem Curatus vnquam possit Sacramenta negare sine peccato? *Respondeo*. Posse etiam secundum sententiam Soti & aliorum, quando habuerit causam

causam rationabilem. Causa talis erit. Infirmitas, lassitudo grauis collationem Sacramenti impediens, tempus non aptum, vt si foeminae denocte velint confiteri etiam in Ecclesia, coniungere in matrimonio, vel dare alia Sacramenta cōtra prohibitionem Episcopi, & similes causae arbitrariae, quae vt sint validae, debebunt esse rationabiles.

9. *Queritur.* An sit peccatum, & quale, non quidem negare Sacramenta, sed reddere se difficilem, & asperum si petantur? *Respondeo.* Peccatum esse tale, quale est ea negare, nam ista difficultas transit in naturam formae verae negationis Sacramenti. Si tamen oportunè dederit, nunquam credo mortale, nisi ratione scandali.

10. *Queritur.* An peccet Curatus, non quidem negando Sacramenta petentibus, nec si exhibendo difficilem, sed declinando laborem

Quale peccatum reddere se exosum in administratione Sacramentorum.

An Curatus peccet fugendo laborem in administratione.

*stratione
sacramen-
torum.*

borem pro posse, cum animo ta-
men administrandi omni p[er]enti?
Respondeo. Esse quidem peccatum,
sed non credo ultra veniale; est e-
nim effectus exiguæ charitatis,
dummodo tamen sui Sacramen-
tum recipiunt.

*An Curat.
aliquid re-
cipiat pro
sacramen-
tis.*

¶ Queritur. An Curatus possit
aliquid recipere pro administratio-
ne Sacramentorum? *Respondeo.*
Dignum operarium mercede sua;
tamen nihil petat, alias posset ha-
bere specie[m] simoniæ, vltro verò
oblata sine dubio poterit recipere,
etiamsi pingue habeat benefici-
um.

Si quæras, quid melius accipe-
re, vel non accipere. Credo dicen-
dum, sapere maiorem perfe-
ctionem non accipere, nam & A-
postolus gratis Euangelium pone-
bat, cum tamen Thessal. 2. capit. 3.
diceret, non quasi non haberemus
potestatem, sed vt nosmetipsos
formam

DE ADMINIS. SACRA. II9

formam daremus vobis, ad imitandum nos. Ita enim decebat principia nascentis Ecclesiæ authenticare. Sed & si quis ultro oblata reciperet, tanquam charitatis donarius, & vt ad fouendum populi sui deuotionem, modo omnis suspicio auaritiæ præcederetur, quis incusaret?

Si pergis quærere, An saltem malè ageret Curatus, qui nolens oblata recipere, introduceret hanc consuetudinē in præiudiciū sui successoris? Dic quod non esset, q̃a nō censendus introducere consuetudinem; nam quæ sunt meræ facultatis, seu libertatis, non præscribuntur, & ita non induceret consuetudinem, vt passim omnes Doctores. Ergo ruto non recipiet.

12. *Quer.* Quibus debeant negari Sacramenta? *Resp.* Omnia Sacramenta negari amenti à Natiuitate, excepto baptismo, vide c. de bapt.

Item

*Quibus
negada sa-
cramenta*

Item omnia negantur ei, qui est in statu peccati mortalis: quia non sunt danda Sacramenta canibus. Vide de singulis. Quis autem dicatur status peccati, vide num. 15.

*Commu-
nio cui ne-
gatur.*

13. Communio negatur publice, & priuatè peccatori publico eam petenti, quando peccatum est ita publicum, quod nulla ter-
giuerfatione valeat celari. Vide c. 12. num. 3. S. Thom. 3. p. q. 80. a. 6. Silu. Eucharist. 3. q. 5. num. 2. Sot. dist. 12. q. 1. art. 6. Nau. cap. 21. num. 55. Henriq. lib. 8. cap. 56. Tolet. Institut. libro 2. cap. 28. num. 9. & omnes.

*Suspicio
qua suffi-
ciat.*

Suspectus vero suspitione vio-
lenta, puta quia vilus fuerit solus cum sola in loco apto ad forni-
candum, æquatur peccatori publi-
co, sed & hoc debet adesse, quod suspicio sit publica, quia, Eccle-
sia non iudicat de occultis. Silu.

iudi-

iudicium, quæst. 3. Isti enim com-
munio negatur. Silu. vt infra.

Suspicio verò probabilis non suf-
ficit pro neganda communione,
ideo communicandus. Silu. Euch.
3. q. 5. not. 3.

Petere autem communionem *Petere cō-*
publicè est astare linteò Altaris, vel *munionem*
petere coram aliis. Petere priua *publicè &*
tè, est petere à Curato solitariè, vel *privatè*
astante ministro. Henriq. lib. 8. cap. *quid.*
59. nu. 1.

14. Porro peccator publicus est, *publicus*
qui notoriè est talis. Notorium *Peccator*
autem est duplex Iuris, & facti. *quis.*
Iuris est, quod est per confessionem
in iudicio, vel per sententiam iu-
dicis, vel per legitimos testes con-
uenientes. Lessius *de iust. lib. 2. cap.*
11. dub. 13. num. 73.

Notorium facti est duplex. Pri-
mo, quando ab iniquo est spar-
sa fama, & hoc non facit notori-
um. Henriq. lib. 3. cap. 56. num. 1.

F Licet

Licet aliqui affirmant, & excusent
à restitutione famæ per tale noto-
rium laxæ. Secundo, quando fa-
ctum est ita notorium, vt maior
pars Collegii, vel viciniæ id sciat:
quod quidam restringunt ad sex
personas, alii ad decem. Silu. noto-
rium q. 4. Nauar. verò cap. 25. num.
73. ait tunc sex, vel decem perso-
nas facere notorium, cum sunt ma-
ior pars viciniæ, vel Collegii, &
tunc esse notorium, licet tota Ci-
uitas nesciat, & respondet rationi-
bus Siluestri, quinque verò nun-
quam facere notorium. Henric.
ibi videtur idem tenere. Sotus ve-
rò dist. 12. q. 1. a. 6. col. 2. vult. non
posse dari certam regulam, seu nu-
merum facientem notorium, sed
tunc notorium dici certò, cum nul-
la tergiversatione valeat celari.
LESSIVS, de iust. lib. 2. cap. 11.
dub. 13. num. 74. videtur concordare
Soto, nam habet, notorium facti
esse.

esse, quod factum fuit tali loco, & cum talibus circumstantiis, & cuius potuerit innotescere, verbi gratia, in foro, vel publica platea, quia non curauit Auctor, quis videret, vel non. Suarez vero Tomo 3. quest. 80. disputat. 67. vult peccatorem posse dici publicum respectiue vel absolute. Respectiue comparatione facta ad modum, quo petit Sacramentum, verbi gratia, quia tam publicum est peccatum, quam petitio Sacramenti, puta, quia petit coram duobus, vel tribus, qui peccatum sciunt, licet alii nesciant. Absolute vero quando est talis notitia iuris, vel facti. Et tunc utrique vult Sacramentum negandum

15. Peccatores publici vocantur Peccatores à iure illi, qui sunt, seu permanent *publici quò* in statu mortali, quod bene notandum. Nam qui publicè interficit alium, peccat quidem publicè,

sed non dicitur peccator publicus. Peccator publicus pro neganda Cōmunionē est usurarius, Concubinarius, Excommunicatus publicus, vel per publicam Clerici percussionem. Henric. lib. 8. cap. 60. Histrion, qui ex officio recitat turpes comœdias, & prouocantes ad peccatū spectatores. Idem lib. d. c. 56. num. 4. Parasitus, qui diuitiis utitur, Torneamenta in equo exercens, in quibus homines frequenter moriuntur. Idem ibi. Caiet. Hastiludium.

*Per quot
actus quis
fiat pecca-
tor publi-
cus.*

16. *Queritur.* Per quot actus quis constituatur peccator publicus? *Respond.* Et credo non posse dari aliam Regulam, quam quod tunc peccator sit publicus, cum nulla tergiuersatione valet celari. Si dubitas Episcopum consule. De concubinario audiui à viro valde docto, posse dici publicum
quar-

quando tenuerit Concubinam per quindecim dies, sed vide, an sit nimis rigor. Habet Episcopum, ipsum consulas.

17. *Queritur.* Quando peccator, qui erat publicus, verè possit dici non esse amplius publicus? Vide capit. 12. num. 4. Iste tamen peccator publicus, si venit ad pœnitentiam, sed nondum docuit populum de emendatione, poterit cessante scandalo, in secreta capella communicari. Silu. Euch. 3. q. 5. not 2. Nau. cap. 21. num. 55. Henric. ubi supra.

Peccator publicus, quando secretè possit communicari.

18. *Queritur.* Si detur articulus mortis & peccator publicus pœniteat, an tunc communicandus? *Respondeo.* Communicandum S. Thom. 3. q. 80. art. 16. in corpore. Silu. q. dicta, not. 8. Sor. distinct. 12. q. 1. art. 6. conclus. 4. quia communicatio est pars pœnitentiæ, quæ nemini negatur. Ita posset praticari.

Peccator public. in morte, an communicandus.

Peccator prius eiiciat Concubinam postea ei communionem trade. Si virgeat mors, & non detur tempus eam eiiciendi, cura separari meliori modo possibili, ne accedat ad infirmum, & stante proposito eiiciendi, communica. Toler. Instit. lib. 5. cap. 10. num. 13. Vide cap. 7. num. 89.

Vsurarius verò publicus, etiam post bonam confessionem, etiam in articulo mortis non potest communicari, nisi prius det cautionem vel si potest, nisi prius satisfaciatur, vel det cautionem de satisfaciendo, aut pignus, quæ dantur Episcopo, vel Vicario, aut si neutrum potest, saltem Curato, vel Confessario; Et si nec hoc potest, saltem iuret, se satisfacturum quam primum poterit, alias non communicetur. Silu. usura 9. q. 5. Nauar. cap. 17. nu. 179. Henriq. lib. 8. cap. 56. num. 6. Omnes alii publici peccatores
in mor-

in morte sufficit habeant propo-
situm abstinendi, vt est dictum de
Concubinario. Et tunc poterit
Curatus de illorum licentia pro-
palare verè esse poenitentes, & ita
aufertur scandalum populi.

19. Dubium est. Si Curatus non *Quando*
querat, & procuret ab istis pecca- *Curatus*
toribus satisfactionem vel cautio- *non iubens*
nem, vt est dictum, cum redundet *restitutio-*
in damnum tertii, puta, quia *nem, ipsi*
si eam procurasset debitam resti- *restituunt*
tutionem fecissent, an tunc Cu-
ratus teneatur ipse de suo resti-
tuere damnum istud, ex ista non
facta restitutione? Respondeo.
Silu. usura 7. quæst. 2. in fine. An-
gel. rest. ult. quæst. 5. Nau. cap. 17.
num. 22. teneri restituere damnum
passo de suo. Et quod dicitur de u-
sura, conuenit etiam omni resti-
tutioni alieni, quia omnium est
eadem ratio. Rebello verò de obli-

gationibus, lib. 2. q. 14. sect. 8. num. 65. Vult Confessarium (non distinguendo de Curato, aut de altero Confessario) teneri ad restitutionem solum, quando iussit male fieri restitutionem, puta Petro pro Ioanni; peccare vero mortaliter, si data opera non iussit eam, sed non teneri ad restitutionem. Ratio eius est, quia Confessarius in ordine ad creditorem nulla obligatione tenetur ratione officii suscepti, nec eius procurator existit. Lessius autem de instit. libro 2. capit. 13. num. 77. & 78. Tenet Episcopum, & Curatum teneri ad dictam restitutionem, alios Confessarios non item. Ratio est, quod illi habeant stipendia pro officio exercendo, & ideo teneri, ut est dictum ratione officii, hos autem non teneri, cum sint obligati ad solam administrationem sacramenti, quae non habet preciosam obligationem ad im-

impediendum damnum tertii, sed solum ad curandum bonum poenitentis. Tandem habet etiam probabile esse de Episcopis, & Curatis, quæ dixerat de simplicibus Confessariis, & in hoc concordat cum Re bello.

20. *Queritur.* Quomodo repellendus peccator publicus à Communionem? *Respondeo.* posse repellendum astat linteo Altaris, si priuato colloquio admonebit, ne ad communionem accedat, quia cogetur, stante tali impedimento eum arcere. Et hoc maximè expedit, dum peccator est vir insignis, vel malus homo. Potest etiam Curatus ex Altari admonere genericè ne Usurarii, Concubinarij & similes accedant, quia repellentur. Nunquam tamen est danda Hostia non consecrata pro consecrata. S. Thom. 3. p. q. 80. art. 6. ad 2.

Quomodo repellendus peccator publicus à communionem.

130 DE ADMINIS. SACR.
Silu. Euch. quæst. 5. not. 11. Vide
multa, cap. 7. à num. 88.

Peccator
occultus
an commu-
nicandus.

12. *Queritur.* Quid agendum,
si peccator sit occultus? *Respond.*
S. Thom. 3. p. p. 80. art. 6. & ait, si
peccatores sint occulti non esse ne-
gandam communionem, quia eo
ipso, quo quis est baptizatus, est
admissus ad Dominicam Coenam,
& non potest ei ius suum tolli, nisi
pro aliqua causa manifesta, ex Au-
gust. ibi relato. Potest tamen Sacer-
dos, qui est conscius criminis, oc-
cultè monere peccatorem occul-
tum, vel etiam in publico genera-
liter omnes ne ad Sacramenta ac-
cedant, antequam pœniteant, sic
etiam tenet *Henriq.* lib. 8. cap. 59.
num. 2. *De Graff.* prima p. lib. 1. cap.
23. num. 38.

Sil. Euch.
375.

Silu. verò ex *S. Thom.* in 4. di-
stinguit; si peccator occultus petat
publicè dandam Communionem.
Alio modo distinguit *Palud.* cita-

tus à Sil. ibi, & à Soto ut infr. Si
 petat publicè à Curato in tempore,
 quod dare tenetur, ut in Paschate,
 dandam: sed petenti in occulto ne-
 gandam, ita etiam tenet Tol. Inst.
 l. 6. c. 17. num. 5. & vocat hanc opi-
 nionem securiorem, & communem.
 At Sotus in 4. dist. 12. q. 1. art. 6. con.
 2. & in sua probatione, tenet indi-
 stinctè cum S. Tho. in dicta q. 80.
 Peccatori occulto dandam Com-
 munionem, siue publicè, siue occultè
 petat, maximè cum hac limita-
 tione, si sit Curatus, quem tamen
 vult posse, & debere negare: si com-
 municans sit quidem peccator oc-
 cultus, sed tamen notus Curato
 (citra confessionem intellige, licet
 & hoc aliqui contradicant. Ci-
 tantur à Soto, & Silu. ibi) &
 frequentet Communionem cum
 peccato occulto. Si verò iste pec-
 cator occultus petit à non Cu-
 rato, vult Communionem posse
 F 6 negari.

negari. Et Sotus ibi vult potius standum esse doctrina S. Thom. dicta quest. 89. eo quod magis occultè, adde etiam posterius scripta, quam tradita in 4. quæ habet distinctionem allatam à Silu. ubi supra. Certe difficilis est questio propter varietatem opinionum, quæ tamen credo, faciliter posse conciliari si dicatur. Occultum peccatorem petentem, seu publicè, seu priuatè non arcendum à Communionem, quia ita Canon citatus à Soto, Silu. & aliis, & ita auctoritas S. Thomæ dicta quest. 80. Petentem verò occultè arcendum non de iustitia, sed ex charitate, ut arte hac peccator iste à suo peccato resiliat. Et in hoc sensu posset intelligi opinio Tolet. & aliorum qui sequuntur hanc, quam vocant communionem, & etiam Soti opinio de illo frequentate communionem, ut est dictum.

Quid

Quid si infirmus vocauit Curatum pro confessione, & non potuit absolui propter impedimentum legitimum occultum, an huic debeat Curatus communionem negare, non obstante scandalo, quod inde oritur, si ille non communicet? Resp. Dicendum, ut supra hoc numero, quoad communionem. Si verò domestici infirmi nesciant de impedimento isto, & cum Curato agant de Communione istius infirmi, quomodo se geret Curatus? Interroget, an infirmus communionem petat, & affirmantibus, det iuxta dicta supra, quia qui per alium petit, per se petere videtur, & non est necesse petitio ista sit ore proprio infirmi: Si dicant infirmum non petere, sed ipsos uti hac diligentia, respondeat, si infirmus voluerit eum communicabo, quia & ad hoc tenetur Curatus, ut est dictum supra. & pro ista sigillum non reuelatur, nam re
verò

Bona pra-
ctica,

vera esset generalis. Si autem domestici dicant, Domine iste non communicat, quæso horteris eum ad communionem, & Curatus sciat se denegare communionem? Curatus annuat, & in casu exhortationis excludat omnes domesticos infirmi, & solus cum solo agat, si fortè possit eum reddere aptum ad communionem: si hoc non valet obtinere, & infirmus dicat Curatum noluisse absolvere, quid aget Curatus, si de causa interrogatus fuerit? Respondeat generalia non reuelantia confessionem, que docentur à Doctores. Vide Sot. distin. 18. q. 3. Nauarr. cap. 8. nu. 10. Henriq. de pœnit. lib. 3. cap. 21. Suarez tomo. 4. disp. 33. sect. 7. asser. 3.

Si quæras, qua phrasi verborum, tunc Curatus utatur integro sigillo? Videtur dicendum, supradicta, si velit communicabo, per rationes ibi adductas.

22. *Queritur.* An Curatus in Paschate

schate inducat, vel compellat peccatorem occultum communicare? *An compellendus peccator occultus ad communionem in Paschate.*
Resp. Negatiuè, quia peccaret mortaliter. Sot. dist. 12. q. 1. art. 6. in probatione 2. concl. Henriq. lib. 8. cap. 57. num. 3. Idem est, si hoc agat tempore mortis. Sotus ibi.

Non tamen dicetur inducere, dum generaliter omnes ad Communionem hortabitur. Henriq. ibi. Melius credo distinguendum. Si credibile est hunc occultum peccatorem malè communicaturum non inducendum, aut compellendum. Si est spes de contrario, non malè inducis, aut compellis: Sed & si nescis, an benè, vel malè sit communicaturus, non credo te malè agere compellendo communicare. Ratio est, quia non cogis eum facere rem malam, sed rem, quam benè, & malè potest præstare.

præstare, quòd si malè agat, id pro-
uenit à malitia agentis, non consu-
lenti.

*Pœnitentia
nemini ne-
gatur.*

231. PŒNITENTIA nemini
benè disposito negatur. Vide Sum-
mas, in quibus casibus non licet
absolvere. Vide etiam c. 7. de pœ-
ni. eius, qui infirmatur, & est in
statu peccati, nu. 88.

*In articulo
mortis, quo
modo ab-
soluatur
censuratus*

In articulo mortis, si absol-
uendus est excommunicatus ita a-
gendum.

Si potest adiri is, qui debet
illum absolvere extra dictum arti-
culum, ab illo obrinenda absolu-
tio, maximè si excommunicatus sit
publicus, licet secundum aliquos
citatos, cap. 7. num 70. possit etiam
absolui irrequisito tali Superiori,
vel si velis tenere primam opinio-
nem, quòd est magis pœnitenti
gratum, obtinenda ab eodem Su-
periore facultas absolvendi, cum
per tempus licet. Henric. libro 3.
cap.

cap. 11. numero quarto; si verò nō datur tempus, vel obtenta sit facultas, ita agendum.

Primo. Accipiendum iuramentum à pœnitente de stando mandatis absoluentis, quæ erunt, ne de cetero faciat illa, per quæ fuit excommunicatus. Non datur tamen hoc iuramentum, nisi in criminibus horrendis, vt falsarii, incendiarii, & similibus. Silu. absol. 3. n. 3. Caiet. absol. cap. 4. Nauar. cap. 26. nu. 7. Tol. Inst. lib. 1. cap. 16. nu. 4.

Sitamen iste excommunicatus non fecit delictum, propter quod fuit excommunicatus, non est dandum illi iuramentum, ex Silu. ibi, licet nō clarè, sed concordat menti Canonis iubentis tale iuramentum. Sed si Curatus nescit, vel dubitat, an in casu, quo absoluit exigendum sit istud iuramentum, quid ager? Ego exigere, vt
tutius

tutius negotium perficerem; sed
& si quis non exigeret, non credo
peccaret mortaliter. Ratio est,
quia ab excommunicatione non
absolvitur in morte à Curato, nisi
etiam absolvatur à peccatis, & à
peccatis non potest absolui, nisi
pœnitens promittat abstinere ab
iisdem supradictis, & ita, licet non
iuret, promittit facere illud idem,
quod, si iurasset, promississet. Nisi
velis dicere iuramentum habere
maiores vim promissione.

Si verò excommunicatus de-
bet reficere damna, vel ab eo pe-
runtur expensæ, non absoluat, nisi
satisfactione præmissa: si hoc fie-
ri non potest, absoluat cum cau-
tione, quæ præstat, vel per fide-
iussionem si potest, sin per iura-
mentum. Omnes. Tolet. Instit.
lib. 1. cap. 16. addit, vel modo, quo
potu-

potuerit. At qualis sit iste modus, non docet: credo esse vt statim dicetur.

Si verò articulus mortis urgeat, & nihil horum fieri potest, puta quia infirmus non loquitur, aut non valet aliqua ex dictis præstare, absoluator nihilominus, quia ad impossibile nemo tenetur. Tol. Inst. lib. 5. cap. 36. num. 8.

Admoneatur etiam prius Excommunicatus, si conualuerit, debere se præsentare quam primum commodè poterit, ei à quo erat absolueudus, alioquin reincisurum in excommunicationem: omnes. Sufficiet, si pro se mittat procuratorem. Caiet. Excom. 69. Silu. Excom. 8. num. 7. ante dubia. Nauar. cap. 27. num. 46. licet infra num. 90. sit sibi contrarius. Henric. lib. 3. cap. 9. num. 7. Addit sufficere mediocrem causam, vt possit mitti procurator.

Stylus

Stylus Curiae est. Scribere Procuratori in Vrbe degenti, & per eum obtinere absolutionem ab Excommunicationibus Papalibus.

*BREVIS PRAC-
TICA, ET CLARA.*

P*rimum.* Exige iuramentum, quando, & eo modo, quo est dictum.

Secundum. Cura, vt prius satisfactio fiat, si non potest, detur cautio, vt est dictum, quæ tamen non datur, nisi excommunicatus sit notorius. Vide enim sequentem, quia si sit occultus, sufficiet firma promissio, si non potest aliud præstare.

Tertium. Admone hunc Excommunicatum, statim atque conualluerit,

luerit, se debere præsentrare, vt est dictum.

Quartum. Absolue sine nudatione humeri, & sine aliis solemnitatibus, quia ista requiruntur in absolute. solemniter, non in Sacramentali, de quo nunc sermo.

Quintum. Non absoluas prius à peccatis, quam ab excommunicatione, sed prius ab excommunicatione, & postea à peccatis, audita prius tota confessione: Nec timendus scrupulus, quòd hoc sit participare cum Excommunicato, quia est licitum, nam est in bonum Excommunicati. Nau. c. 10. num. 3.

25. Quando est danda cautio, de *Cautio*
qua supra dictum est? *Resp.* In sex *quando*
casibus. *Primo.* In absolute. *danda.*
Notorii Excommunicati. *Secundo.*
In Incendiario, postquam est
denunciatus. *Tertio.* In Mutila-
tore. *Quarto.* In Usurario publico.
Quinto. In manifesto Raptore, &
Viola-

Violatore Ecclesiarum, quando Violator, aut Raptor prædictus fuit monitus, & diu perseuerauerit in contumacia. *Sexto.* In eo, qui publicè iniuriatur personis Ecclesiasticis. Silu. confessor. 4. q. 7. Henriq. de poenit. lib. 3. cap. 10. nu. 11.

Datur autem ista cautio hoc modo. Per publicam scripturam, vt hæredes possint compelli satisfacere, & datur in manus Episcopi, si is, cui satisfaciendum est, vel eius Procurator abest, sin in manus eiusdem, si adest. Si Episcopus, & creditor abest, datur in manus Curati. Silu. usura 9. q. 4. not. 5. & q. 5.

*Absolutio
in morte
excommu-
nicati oc-
culi, & no-
paris.*

Igitur pro reepilogatione dictorum, dic breuiter. Si Excommunicatus sit occultus, & debet iurare, recipe iuramentum, vt est dictum, & admone debere se præsentare.

sentare, si conualuerit, vt est dictū,
& absolue.

Si verò Excommunicatus est
notorius, fac omnia, quæ dicta sunt
numero superiori.

Si autem absoluendus sit Hæ- *Hereticus*
reticus in morte, videtur secun- *absolutus*
dum gloss. in c. Accusatus, de Hæ- *in morte,*
reticis in 6. debere abiurare, & scri- *an abiuret.*
pto promittere, se credere quid-
quid Ecclesia Catholica credit. At
dic ista fieri extra articulum mor-
tis, nam in illo sufficit facere, quæ
dicta sunt de Excommunicato.

26. *Queritur.* An alio modo ab *Censuratus*
Excommunicatione censuratus, *in morte,*
puta interdictus, vel suspensus in *et quomo-*
articulo mortis sit absoluendus & *do absol-*
quomodo? *Resp.* Et credo absol- *uendus.*
uendum, quia Concil. Trid. sess.
14. cap. 7. de pœnit. ait. Omnes
Sacerdotes, quoslibet pœnitentes,
à quibusuis peccatis, & censuris
absol-

absolvere possint in articulo mortis. Et cum suspensio, & interdictum sint censuræ, in eo articulo poterunt absolui, ita etiam antè Conc. Sil. interdictum, 1. q. 1. Et Nau post Concil. cap. 27. num. 271. not. 6. Et tunc, an sit recurrendum ad Superiorem, vel non, tene, vt est dictum in casu simili in absolutio-
ne Excommunicationis, nu. 24.

Sub qua forma verò absol-
uendæ sint dictæ censuræ. Silu. in-
terdictum 3. q. 9. & suspensio q. 8.
ait, sub forma, qua absoluitur Ex-
communicatio. Tolet. verò Instit.
lib. 1. cap. 47. num. 3. gloss. ait re-
quiri iuramentum.

Dicendum videtur. Quando
suspensio est à susceptione Sacra-
mentorum, tunc ab ea absoluen-
dum est prius, quàm absoluator à
peccatis, & tunc potest obieciari,
vel sententia. Silu. vel Tolet. vt li-
bet. Si verò pœnitens sit alio modo
suspens.

suspensus, puta ab executione ordinum, non est necessaria absolutio, quia qui est in articulo mortis, non valet eos exercere, & cum valuerit petat absolutionem ab eo, qui Ordinario debet eam dare.

Quomodo agendum cum aliis peccatoribus publicis in articulo mortis. Vide cap. 7. nu. 88. & seq.

27. Quæritur si fortè Curatus sit excommunicatus, vel aliàs censuratus, an non obstante censura possit in articulo mortis absolvere? Resp. Posito non adesse etiam magis idoneū, dico Sot. d. 18. q. 3. ar. 4. habere pro probabili in tali articulo Sacerdotē excommunicatum, suspensum, irregularem, degradatum, aut hereticum non posse absolvere. Tol. Inst. l. 1. cap. 16. nu. 7. negat de schismatico, aut heretico. Nauarr. cap. 26. num. 26. idem affirmat.

An Curatus censuratus absolvat in morte.

At Henriq. lib. 3. cap. 11. num. 11. in gloss. Nauarr. cap. 27. num. 271.

G

not. 7.

not. 7. Candelab. de absolut. casuum
reservatorum, num. 17. cum citati
ibi ab ipso, dicunt omnem Sacerdo-
tē, quomodocumque precisum, aut
censuratum, in tali articulo posse
absolvere. Ideo dicendum, etiam
Curatum excommunicatum, aut
alias censuratum hoc posse. Non
tamen hoc aggrediatur, nisi boni
contritione pro viribus munitus.

*Extrema
unctio, an
negetur pec-
catori pu-
blico, vel
occulto*

28. EXTREMA VNCTIO, si
petatur, non negabitur peccatori
publico, qui postquam petiit, desi-
it loqui, & non potest præstare quæ
debet, quia per petitionem, quo
ad hoc, non censetur amplius pec-
cator publicus: si verò potest præ-
stare, quæ debet, & nolit, non da-
tur, quia hoc est proicere marga-
ritas antè porcos.

Si verò peccator est occultus, si
dedit signa contritionis, vel qua-
cumque ratione probabili præsu-
matur esse dispositus ad Sacramen-

tum

tum recipiendū, quod semper præsumendum est, quoties contratiū non constat, quia, qui malus non probatur, bonus esse præsumitur, datur, quia non debet ei negari. Suarez tomo 4. disp. 42. sect. 1.

29. MATRIMONIUM propriè *Matrimo-
nium pec-
catoris pu-
blici.* non confertur à Curato, cum non sit illius minister collatiuus, sed auctoritatiuus. Ideo si peccator publicus velit celebrare matrimonium debet admoneri à Curato, si est spes profectus, de statu peccati, in quo iacet, & de peccato mortali, quod incurreret in statu tali matrimonium contrahendo, & siue dixerit se contritum, siue nolle conteri, poterit Curatus adesse absque peccato, quia in nullo communicat peccato illius, & Curato non prohibetur aliud, quàm administrare Sacramenta incapaci, at hoc, vt est dictum, non est administrare Sacramenta.

G 2

Imo

148 DE ADMINIS. SACRA.

Imo credo melius, non admonere de ista necessaria contritione, cum contrahens est peccator occultus, & cum est idiota, & talis conditionis, quòd verisimile sit talia ignorare, & verisimile sit non acquieturum dicto Curati, quia tunc admonitio illa verteretur illi in laqueum, peccando, quòd non fieret si non admoneretur. Vide cap. 12. nu. 40.

Curat. quo modo properet in administrandis Sacramentis.

30. *Queritur.* Qua diligentia teneatur Curatus properare in administrandis Sacramentis? *Resp.* Vbi non adest necessitas festinandi administret cum gravitate & decenti festinatione. Vide cap. 11. nu. 18. Potest autem contingere dupliciter esse festinandum, vel in die, vel in nocte. In die, dum Curatus est indutus, properet relicto quidquid agit.

Si vocetur dum administrat aliud Sacramentum.

31. *Queritur,* si sit intentus administrationi alterius Sacramenti, puta Baptismi, & vocatur pro confessione

essione infirmi? *Resp.* Probabile est vno absoluto superesse tempus pro administratione alterius, perficiat quod incepit, & properet ad aliud. Si credibile est non iturum opportunè ad excipiendam confessionem, puta quia infirmus erit mortuus, relinquat baptismum, & properet.

Si baptizandus, & ipse moriatur? Baptizet, relictis sacramentalibus, quæ postea perficiet,

Si eodem instante vocetur à duobus infirmis æquè morti proximis? Eat ad prius vocantem.

Si prius vocans distet tantum, quòd sit probabile non inuentum iri viuum? Eat ad posterius vocantem, carentem tali periculo.

Si vterque æquè simul vocet, & æquè distet cum æquali periculo, quòd si tardet inueniat mortuum alterum illorum? Eligat ire ad quẽ libuerit, quia nō potest aliud agere.

Si erret in electione bona fide?

Non curet, quia non peccauit.

*Curat, quo-
modo festi-
net de no-
cte.*

32. Si verò vocetur de nocte etiam cum magna instantia quid agendum? *Resp.* Induat se prius, & festinet, quia cum ista obligent moraliter, non tenetur Curatus ire in induſio, aut ſemiueſtitus, vt acceleret. Et ita vniuerſaliter practica-
tur. Verum eſt tamen, quod debet feſtinare, & relinquere omnia, quæ non ſunt neceſſaria ad neceſſarium veſtitum; puta non debet ſe poli-
re, lauare, pectere, ac ſe veſtire, ac ſi deberet in die claro per medium forum tranſire, maximè cum veſte talari poſſit defendere corpus ab iniuria, quæ poteſt nox afferre ob non abſolutam induitionem.

*Curatus an
unquã te-
neatur pro-
perare ſe-
miueſtitus.*

33. *Queritur.* Si daretur caſus, quòd Curatus vocatus, niſi prope-
raret ſemiueſtitus, infirmus more-
retur ſine confeſſione, & eſſet hy-
ems

ems aspera, & horridum cælum, an teneatur Curatus semiuestitus cū probabili vitæ periculo festinare?

Resp. Dato casu necessariam esse consequentiam, teneri non solum cum probabili periculo, sed etiam cum manifesta morte, & hoc clarum, quia debemus anteferre animam proximi vitæ propriæ. Omnes. Vide cap. 9. nu. 61.

34 *Queritur.* An Curatus vocatus de nocte, vel de die cum magna instantia, teneatur currere, ut citius ad infirmum perueniat? *Resp.* Sufficere festinet, quia consuetudo vniuersalis ita declarat, & si esset currendum, alias infirmus moreretur sine confessione? Dico primo, dato casu, necessariam consequentiam, videlicet currendum quantumvis sibi videatur honori detractum. Idem agendum pro Baptismo, cum ista sint Sacramenta

*Curatus
currat, ut
festinet.*

necessaria. In aliis functionibus sufficiet festinare, quia non sunt absolute necessaria. Ratio est, quod sit currendum, quia si pro salute unius animæ, necesse est exponere propriam vitam, ut ait S. Thom. 22 q. 185. art. 5. & communis, multò magis proprium honorem, seu estimationem. Dico secundo, cum ut plurimum non constet de isto casu necessariae mortis sine Sacramento, & necessarij cursus, prudenter Curatus aget, si sine cursu festinauerit. quia nec Deus, nec Ecclesia intelligit obligare ad hoc, quòd quis appareat fatuus, & ridiculosus, ut notat Silu. scrup. q. 4. not. 3.

*An solem-
nitates so-
lita serue-
tur in ne-
cessitate.*

35. *Quaritur.* Si Curatus vocetur pro communicando, vel vngendo infirmo, & oporteat illum, aut portare Sacramenta sine lumine, & cæteris necessariis, quia non habet qui adiuuet, aut si velit expectare adiu-

adiuuantes, credibile sit interim infirmum moriturum sine Sacramētis, quid agendum? *Resp.* De Extrema vnctione esse clarum posse portari sine dictis solemnitatibus, quia etiam in Cæna Domini accipitur à Cathedralibus, & defertur sine lumine, & superpelliceo per totas Diœceses.

De Communione vrgentius est dubium, & primo dico, si volueris tenere opinionem Siku. Sacram. n. 3. quam vocat communem, poterit non ferri, cum non sit Sacramentum absolutè necessarium. Dico secundo, melius esse ferre sine cæteris sollemnitatibus, dummodo differatur secundum capit. fanè, de celebratione Missarum, decenti habitu, hoc est stola, & superpelliceo, præcedente lumine, ad quod sufficiet in necessitate vnicus minister, & si non posset haberi mas, credo sufficeret fœmina, quæ

G s tamen

tamen necessitas, videtur posse cōtingere nisi raro.

*Curat. quo
modo sit in
gratia in
administra
tione Sa-
cramento-
rum.*

36. *Queritur.* Quomodo Curatus teneatur esse in gratia in administratione Sacramentorum? *Resp.* Teneri habere contritionem, vel saltem talem attritionem, quod reputet eam contritionem, quando est in mortali, vel veniali dubio de mortali, alias peccat mortaliter. S. Tho. 3. p. q. 64. artic. 6. Caiet. ibi. Silu. cleric. 2. not. 8. antè quæstiones. Nau. cap. 22. nu. 3. Sot. dist. 1. q. 5. art. 6. Henriq. lib. 1. de Sacram. cap. 27. num. 2. Omnes in communione tamē recipienda est necessaria confessio habenti copiam confessarii Concil. Triden. sess. 13. cap. 7. licet in danda sufficiat contritio dicta. Omnes. An verò teneatur laicus, qui communicavit cum mortali, statim post communionem confiteri, vt de Sacerdote in necessitate celebrante dispo-

CAPVT QVINTVM. 155

disponit Concil. ibi. Nauarr. cap. 2. nu. 6. affirmat. Suarez verò tom. 3. q. 80. sect. 8. disp. 66. negat, sicut negat de eo, qui peccauit cum mortali oblito, & de eo, qui sine necessitate celebrat ob malitiam sine confessione. Vide ibi.

Quando tamen detur Baptismus à Curato, in necessitate, vt dant laici, non requiritur contritio. Sor. dist. & art. dicto, in fine tertii dict. licet Angel. sacram. q. 10. habeat, se valde de hoc dubitare. In assistendo etiam matrimonio non requiritur contritio, quia hoc non est administrare Sacramentum. Henriq. lib. 1. de Sacram. cap. 29. nu. 2.

*Contritio
quando nō
necessaria.*

Sed quid si veniat Curato administratio Sacramenti, & ipse nesciat, nec dubitet se esse in mortali, sed tamen nec ei constat de contrario, quia ab aliquibus diebus non exa-

G 6 *mina-*

minavit conscientiam, antunc absque actu contritionis, tuto Sacramentum administret; vel anteneatur antè administrationem elicere actum contritionis? Resp. Si eliciat, benè agere, sed non rem necessariam, tunc enim solum tenetur, cū est in claro mortali, vel clarè constat esse in dubio de mortali.

Curatus
quando
conteratur

37. *Queritur.* Quando sit necessaria ista contritio, an antè administrationē Sacramenti, an antequā perficiat administrare Sacramentum? Resp. Tutum esse habere antè. Henric. tamen lib. 4. cap. 18. gloss. 5. ait in pœnitentia sufficere eam habere, antequam detur absolutio. Idem potest dici de aliis Sacramentis, quæ successiue administrantur, puta Baptismo, & Extrema vnctione.

An iterā-
da contri-
tio pro te-

38. *Queritur.* An si Curatus multa Sacramenta administret, debeat ad singula habere contritionem?

nem? Resp. Sufficere si habeat ad
 primum, quia gratia semel obten-
 ta, non censetur amissa sine nouo
 mortali, siue Sacramenta statim à
 contritione, vel etiam multò post,
 etiam si sit per annum, aut plures
 dies, administrentur.

*ratione
 Sacra-
 mentorum.*

39. *Quæritur.* Quoties pecca-
 bit Curatus qui administrauerit
 Sacramenta in mortali, vel dubio
 de mortali? *Resp.* Silu. cler. 2. not.
 8. ante quæstiones, & affert opinio-
 nem aliquorum dicentium, eum
 peccare mortaliter toties, quoties
 ministrabit: Secundum quam
 opinionem, qui viginti homines
 communicabit, vigesies etiã mor-
 taliter peccabit. Idem etiam vide-
 tur tenere Azor, Inst. lib. 4. 1. p. cap.
 v. q. 6.

*Quoties
 peccat ad-
 ministrans
 Sacramen-
 ta in mor-
 tali.*

40. *Quæritur.* Dictum est supra
 requiri contritionem, vel saltem
 talem attritionem, quæ credatur
 contritio, nunc quæritur, an possit

*Modus ha-
 bendi con-
 tritionem.*

G 7 cognosci

cognosci sit contritio, nec ne, vel saltem quid agendum? Resp. Impossibile esse cognoscere, an homo sit contritus, iuxta illud: Nemo scit, an odio, vel amore sit dignus: Ne tamen videatur precipi aliquid impossibile, sufficit dolere de offensa Dei, ad eum placandum, super omne quod potest dolere, propter Deum summè dilectum, cum proposito implendi praecepta: vel dolere intimè quoad valemus propter Deum summè dilectum. Ex Henrig. lib. 1. poen. ca. 2.

peccatum. 5.

an
mortaliter
peccare
in sacramen-
to.

41. Quæritur. An Curatus in mortalit tangendo Sacramenta, vel Sacramentalibus vacando, peccet, & quomodo? Resp. Silu. cler. 2. not. 8. ante quæstiones, & Ordo 4. q. 2. Nauar. c. 25. n. 72. & affirmant. Sotus verò dist. 1. q. 5. art. 6. col. 3. negat. Porro omnes conueniunt, quòd si tangantur in necessitate, & leuando de terra, non esse mortale.

Et

CAPVT QVINTVM. 159

Et intellige nomine Sacramenti,
 non solum Eucharistiam, quæ sem-
 per est Sacramentum, sed etiam o-
 lea consecrata ab Episcopo pro
 Chrismate, & Extrema vnctione,
 quæ licet non sint Sacramenta, nisi
 quando sunt in usu, tactus illorum
 tamen reservatur Sacerdoti ex v-
 niuersali consuetudine. Et quod
 dicitur de Chrismate, intelligitur
 etiam de oleo Catechumenorum
 propter eandem rationem. Tan-
 gere verò Sacramentalia in mortali
 non est plusquam veniale, propter
 paruitatem materiæ. Idem eodem
 modo Sacramentalibus vacando.
 Sot. ibi, & S. Tho. 3. p. quæst. 64.
 art. 6. ad 3. & Caiet. ibi, qui volunt
 esse mortale solum administrare
 Sacramenta, quod norat Caiet. ibi.
 Tangere verò Eucharistiam imme-
 diatè manu, puta mutando ab
 vno in aliud vas, vel immediatè,
 puta ferendo in processione. Sua-

rez

rez.tom.3. q.82. sect. 4. versus medium, vult non esse mortale, sed rem reprehendendam.

Quoties in mortali celebrandum absq³ confessione. 42. Quoties Curatus celebret cum sola contritione absque confessione, cum non habet copiam Confessarii? *Respons.* Sot. distin. 12. q. 1. art. 4. casu 2. Henriq. li. 8. c. 46. num. 5. De Graff. 1. p. lib. 1. cap. 12. n. 5. & dicunt, quod quando Confessarius longè distabit, Curatus hoc poterit semel, aut bis, nisi sit in statu peccati mortalis, puta habens concubinam, quia tunc nec semel poterit, nisi prius abiecta concubina. Henriq. verò addit. Ad hoc obligari, etiam si Curatus distet à Confessario per tria, aut quinque milliaria. At videtur posse dici, quòd poterit celebrare pluries, & roties, quoties necessitas celebrandi vrserit, & incommoditas adeundi Confessarium fuerit præsens, & vera, & vrgens, puta pluuia, nix discurs-

discurſio hoſtium, vel latronum, & omnis alia ſimilis cauſa, quæ careat fraude, quia cum hoc fit arbitrarium, tunc erit legitimum, cum fuerit rationabile, vt eſt dictum ſupra.

BONVM REMEDIVM. *Quando duo Curati, qui alter alterius confeſſionem excipiunt multum diſtant. Conſciant diem, horam, & locum pro confeſſione, puta tali die, tali hora, in tali loco; & vt locus vtrique ſit commodus, eligant locū in medietate viæ inter vtrunq; poſitum, & ita euadent moleſtiam longioris itineris, & faciliter, & ſæpè confeſſiones excipient, ſi velint.*

43. *Queritur.* Quid ſi fortè Curatus ſit occultè excommunicatus, & vrgeat neceſſitas celebrandi, & ſcandalum ſi non celebret, puta infamatum iri de crimine, aut aliquid aliud, aut ſaltem cauſet ad-
mira-

Curat. excommunicatus an celebret.

mirationem, tunc quid aget? *Resp.* Conteratur, & celebret, quia nec peccat, nec fit irregularis. Silu. euch. 2. quæst. 7. Nauar. cap. 25. nu. 75. not. 13. Sot. dist. 18. q. 2. art. 5. in fine probationis 2. arg. licet distin. 12. quæst. 1. art. 4. casu 4. in fine negauerit. Sed distin. 12. loquitur de excommunicato publico, & distin. 18. de occulto. Henriq. idem habet cum Silu. De Graff. verò 1. p. cap. 12. num. 14. & 15. negat excommunicatum posse celebrare. Tene cum Silu. & aliis, quia iustus timor, ut est in casu dicto, excusat à pœna canonis. Et quæ dicit de Graff. vera sunt de excommunicato publico, non occulto, de quo nunc est sermo.

Quod si sola necessitas vrserit, & non scandalum? Henriq. lib. 8. cap. 47. num. 4. ait, peccare mortaliter, & fieri irregularem celebrando. Silu. verò euch. 2. q. 7. ait, non peccare

peccare, nec fieri irregularem, quia pro incurrenda irregularitate debeat adesse temeritas, quæ non est in hoc casu.

44. *Quæritur.* Quoties excommunicatus occultus stante necessitate, vel scandalo communicabit?

Responsio. Solum ubi supra concedere solum semel. Henricus. verò semel, aut bis. Tu dic toties, quoties per ipsum non steterit, quominus absolueretur, & necessitas, & scandalum viderint, quia est eadem ratio, ut est dictum supra num. 42.

45. *Quæritur.* Quomodo Curatus administrabit Sacramenta?

Respondetur. Secundum consuetudinem loci scitam, & probatam ab Episcopo.

46. *Quæritur.* An Curatus impeditus infirmitate, vel chiragra possit administrare Sacramenta singulo digito manus, vel anteneatur

hoc

Excommunicatus. quomodo sine confessione celebret.

Quomodo administrabit Sacramenta.

Curatus an omnibus digitis Sacramenta administret.

hoc prestare solo pollice, & indice?
 Resp. Totā quidē manum esse con-
 secratam, communis tamen consue-
 tudo declarat solos pollices & indi-
 ces esse conuenientes. Tolet. Inst. lib.
 1. c. 58. num. 2. licet ibi loquatur non
 de administratione, sed de sola cele-
 bratione hoc concedit. At videtur
 utrique actioni eadem instrumenta
 conuenire. Ideo videtur dicendum,
 cum Sacramenta, quæ admini-
 strantur manu, & requirunt eam
 consecratam, non sint absolutè ne-
 cessaria, stante tali, vel simili impe-
 dimento, non esse administranda
 nisi via, & modo solitis, sed curanda
 eorum administratio per alium,
 cum necessarium impedimentum
 adest, licet de communione non sit
 improbable, quod habetur cap. 8.
 num. 34. & de Extrema unctione, c.
 8. num. 35.

An Curat.
 dum actus
 fertur pos-

Sed si Curatus habeat quidem
 manus liberas sed pedes impeditos,

an

CAPVT QVINTVM. 165

an possit se facere ferre, & dum actu sit Sacra-
 portatur Sacramenta administra-^{menta ad-}
 re? Resp. Et in hoc observandam v-^{ministra-}
 niuersalem consuetudinem, qua
 qui confert Sacramenta ex se pro-
 cedit, & non portatur; tamen citra
 scandalum, cum non possit haberi
 alius, credo non peccare mortaliter
 Curatum, qui dicto modo ea admi-
 nistraret. Melius ageret, si faceret
 recipientem Sacramenta accedere,
 & ipse Curatus deinde Sacramen-
 tum administraret, & hoc maxime
 quadrat in Eucharistia, nam in re-
 liquis Sacramentis, quae per Cura-
 tum administrantur, posset susce-
 ptor accedere ad Curatum, vel Cu-
 ratus facere se ferre ad suscipien-
 tem, ut in Extrema unctione, & ea
 conferre. Ratio horum est, quia
 nullum videtur inconueniens, tali
 modo Sacramenta administrare:
 praeterea, quare non poterit vir
 portare Curatum pro tali functio-
 ne, cum

ne, cum equus possit ferre Eucharistiam. ut est dictum c. 8. num. 41. & cum secularis, ut in multis locis fieri solet, ferat à Cathedrali ad Curatas olea sacrata.

*An Curat.
det licen-
tiam ad-
ministran-
di Sacra-
menta.*

47. *Queritur.* An Curatus absque Episcopo possit dare licentiam alteri administrandi Sacramenta? *Respondetur.* Si Episcopus aliquid reservauit, nihil potest in reservatis. si nihil reservauit, Curatus potest dare licentiam conferendi Baptismum. Silu. bapt. 3. à capite, Communionem, & extremam unctionem. Silu. vinctio quæst. 4. Matrimonio assistendi. Concil. Tridentin. sessi. 24. cap. 1. de reformatr. licentiam administrandi Pœnitentiam dat solus Episcopus Concil. Tridentin. sess. 23. ca. 15. de reform. excepto casu, ut cap. 12. nu. 24. & ministrare Sacramenta sine tali licentia, est mortale, non tamen irregularitas contrahitur in baptismo

baptismo. Silu. Bap. 3. à capite, contra Armil. bap. §. 39. *At si regularis, sine speciali licentia parochi, det extremam unctionem, Eucharistiam, vel solemnizet matrimonium, etiam in defectum Parochi, & in articulo mortis est excommunicatus. Silu. excom. 7. casu 14. Tol. Inst. lib. 1. cap. 37. num. 5. Licet Andreas Victorellus ut infra cap. 9. nu. 6. neget. Et siue regularis, siue secularis Sacerdos, qui alterius parochie sponsos coniungere matrimonio, vel eis benedictionem largiri ausus fuerit, sine licentia proprii parochi, est suspensus, & debet absolui ab Episcopo Parochi, qui debeat eos coniungere, vel benedictionē eis largiri. Et si Curatus dederit talem licentiam contra iussionem Episcopi, credo peccabit mortaliter, quia delinquet in re graui, nisi ponat spē in ratihabitione, quia tunc excusabitur.*

48. Queri-

*Quomodo
reiteranda
Sacramen-
ta irrita-
bilia.*

48. *Queritur.* An vnquam liceat reiterare Sacramenta irreiterabilia, & quando? *Resp.* Et dico videndum de singulis suis locis. Pro præsentia sufficiat, quòd quando dubium est probabile, vel verisimilis coniectura resultat, tunc reiteranda sunt cum conditione. Angel. sacram. q. 12.

An conditio explicetur necessario.

49. *Queritur.* An conditio in reiteratione Sacramenti, puta si non est baptizatus, si te non absoluit, & similes, sit necessario explicanda? *Resp.* Negatiuè, sed sufficit eam mente retinere, vel à principio habuisse. Henriq. lib. 2. c. 31. n. 2.

Notatamen, quòd si eam non explicueris, & apud Episcopum fueris delatus poteris puniri, quasi reiterator Sacramenti.

Sacramenta an dentur in interdicto, & cassatione.

50. *Queritur.* Quo tempore possint dari Sacramenta? *Respons.* horam de singulis proprio loco dici. Tempore verò vetito, vt in interdicto,

terdicto, & in cessatione à diuinis, potest dari Baptismus cum vnctione Olei sancti, & Chrismatis Matrimonium item potest celebrari absque nuptiarum benedictione. Item pœnitentia pro sanis, & infirmis, modò non sint excommunicari, nec interdicti, neque fuerint causa interdicti sua culpa, neque consilium, neque fauorem, neque auxilium præbuerint delicto, ob quod positum sit interdictum: nã qui sunt in culpa, non sunt absol- uendi, nisi cum cautione, vt est di- ctum num. 25. Item potest dari Eu- charistia solum in articulo mortis. Nauar. cap. 17. num. 178. etiam in cessatione à diuinis. Nau. ca. dicto, num. 188. & 189. Henriq. lib. 2. cap. 4. num. 7. Reliqua verò Sacramen- ta non possunt dari, nisi particula- ri priuilegio quis gaudeat.

51. *Queritur.* An Curatus cum tali limitatione teneatur ea Sacra-

H

menta

*An Curat.
in interdi-
cto det Sa-*

*sacramenta
permissa
sub pecca-*

menta ministrare sub peccato, vel
ei sit liberum ministrare, & non
ministrare? *Respond.* Et credote-
neri sub mortali, quando illis in-
digens, si non acceperit à Curato,
nullo alio possit ea recipere iuxta
dicta supra, n. 7.

*Error in
pralato
forma.*

52. *Queritur.* Quid agendum
si in prolatione formæ Sacramenti
fiat error? *Resp.* Et dico de errore in
forma Eucharistiæ videndas rubricas
Missalis. De errore verò in
prolatione formæ aliorum Sacra-
mentorum, dicitur, quod, qui eas
repetierit, tutè aget, sicuti etiam
si repetierit formam Eucharistiæ.

*Sacramen-
ta ubi
danda.*

53. *Queritur.* Vbi sunt danda
Sacramenta? *Respond.* Extra ne-
cessitatem obseruandam consue-
tudinem loci. Pœnitentia tamen
& communio, ritè possunt dari in
Cathedrali omni confluenti de E-
piscopatu. *Silu.* Archiepiscop
quæst. 1.

Sec

CAPVT QVINTVM. 171

Sed nota, quòd, qui in Cathedra-
 drali potest dare Sacramenta, non
 potest ea dare in aliena Parochia,
 quia id ei licet eo, & non alio mo-
 do, per cap. officium. extra de Ar-
 chipresbytero: ibi enim habet,
 quod qui de foris veniunt ex E-
 piscopatu, possint ibi Sacramenta
 recipere. Ex quo inferitur, non
 posse per istosmet, eadem Sacra-
 menta dari eisdem extra Cathe-
 dralem, quia facultas hæc limita-
 ta est super de foris aduenientes de
 Episcopatu, & super Cathedra-
 lem. Nota præterea, cum tria Sa-
 cramenta sint, quæ suscipiantur
 in Ecclesia, puta, Baptismus, Pœ-
 nitentia, & Eucharistia, de istis
 verum esse, quòd possint suscipi
 in Cathedrali, vt vult Silu. ibi. De
 Matrimonio Concil. Tridentin.
 sess. 24. cap. 1. de reformat. matrim.
 vult solùm proprium Parochum
 posse coniungere sponso, ideo in

H 2

Cathe-

Cathedrali non licebit. Si tamen
adsit consuetudo approbata, etiam
in Cathedrali poterunt coniungi.

*An danda
Sacramen-
ta cum pe-
riculo vi-
ta.*

54. *Queritur.* An Curatus te-
neatur dare Sacramenta, etiam cū
probabili periculo propriæ vitæ?
Resp. Dictum esse cap. 1. num. 16. te-
neri non solum cum probabili pe-
riculo, sed etiam cum certo pericu-
lo vitæ propriæ. Vide etiam supra
num. 33. & cap. 7. de apostatis, num.
66. & bonam practicam, cap. 9. nu.
20. & inferius num. seq.

*Cautela
pro defen-
sione Cura-
ti in peri-
culo vitæ.*

55. *Queritur.* An detur aliqua
cautela, quia Curatus sibi provide-
at de necessaria defensione in pro-
babili vitæ periculo, cum tamen
necessitas Sacramenti administran-
di virgeat? *Resp.* Prudentia omnia
incommoda superari. Si quæris
particularia distinguendum. An
periculum sit à malo, vel à mala
cæli constitutione. Si ab ista vestes
& præsidia, quæ à natura docentur
sunt

sunt bona. Si periculum est à malo homine, videndum est, an Sacramenta, quæ sunt danda, sint necessaria: Et quidem si instet auditio confessionis morientis, est eundū. Ut autem Curatus turò vadat dum induit se (loquimur enim de casu contingenti in nocte, quia in die magis promptum remedium) vocet amicos, qui eum associent: Si hoc non potest, curret vt ipsi vocantes alios associantes vocent: Si hoc nec potest, ipse ferat arma, vt se defendat, quia ita ei licet. Silu. bellum 2. q. 3. & hoc etiam si ferat Sacramenta, puta extremam vnctionem. Porro ita posset agere; statim, atque constiterit ei de inimicitia, videat, an possit reconciliare inimicis, si hoc non potest, rem deferat ad Episcopum, & obtenta licentia, arma ferat, quæ tamen propter decentiam Clericatus, occulta deferet. Si vocatur pro Baptismo,

H 3 suffi-

sufficit doceat modum, quo vocantes, ipsi baptizent absque quod ipse vadat. Si vocatur pro Extrema unctione, non credo teneatur ire cum tanto periculo, *Subscribit Suarez tom. 4. disp. 44. sess. 3. nu. 15. Nisi addit, Victorell. vitæ periculū excuset, &c. cū agrotus aliis Sacramentis iuvari non potest: fieri enim potest, ut sit attritus, & accedente Extrema unctione, virtute Sacramenti, euadat contritus. Minus tenetur ire cum tanto periculo ad commendationem animæ. Sed & si vocatus fuerit pro confessione, curet infirmum audiri per alium Sacerdotem, quod si hoc non potest, eat, ut est dictum.*

*Quando
Curatus
excusetur
non dare
Sacramen-
tum infirmo.*

56. *Quæritur. Quid si constet illi certò occisum iri, an etiam tunc teneatur ire ad hunc infirmum sine Sacramento Pœnitentiæ certò morientem, cum si inierit occidetur, & infirmus etiam sine Sacramentis morie-*

moriatur, & per consequens ista diligencia cederet in cassum? Resp. Et videtur dicendum, impossibile esse istam certitudinem mortis, quia Curatus posset fuga euadere, possibile esset impetentes non aggressuros, superuenturum qui eum erueret, ideo stante incertitudine aggressus, & certitudine mortis infirmissime Sacramentis, credo teneri ire ad infirmum, iuxta dicta nu. 54. Excusaretur tamen si positue, seu de facto sciret poenitentem esse in gratia, quia confessus fuerit paulo ante, & alias erat diligens, & bonus. Suarez tom. 4. distin. 44. sect. 3. num. 15. quod tamen caute iudicandum est, quia esse bonum & diligentem non arguit impeccabilitatem: ideo credo eundem, ut supra.

At si quis haberet bonam probabilitatem suae mortis, & mortis infirmi sine confessione antequam posset ad eum

H. 4. perue-

peruenire, credo, quòd excusaretur
abeundo. Ratio est, quia sumus in
moralibus, in quibus non est maior
certitudo quam probabilitas, &
quod probabiliter fit, rationabili-
ter, & inculpate fit. In tali casu ta-
men, saltem docendi vocantes, quo-
modo inducerent morientem ad bo-
nam contritionem, si forte cursu
concitato acti vinum reperirent
infirmum.

An prote-
statio no-
lendi ire de
nocte excu-
set.

57. *Queritur.* An saltem Cura-
tus, qui capitales gerit inimicitias,
possit admonere populum, vt, qui
indiguerit illius opera vocet eum
de die, non de nocte, & protestari
se tunc nolle ire? *Resp.* Et vidi hoc
practicatum, sed malè, quia tene-
tur ire quotiescunque necessariò
vocatur, nec, verbi gratia, occasio-
ne inimiciæ, debet dare Extremã
vnctionem anticipatè, quando ali-
às non esset danda, ne cogatur eam
ferre de nocte. Poterit tamen mo-
nere

nere populum, vt pro viribus vo-
cent de die, quia in nocte sint dif-
ficultates maiores, dummodo non
excludat vocationem de nocte.

58. *Queritur.* An peccet Cura-
tus, qui non curet se defendere, sed
vocatus liberè vadat, & interim
occidatur? *Respon.* Non peccare,
imò mereri, quia moritur pro a-
ctione virtutis, & defensio ista non
est illi necessaria, sed licita, & li-
bens. Silu. bell. 2. q. 3. Hæc enim di-
cuntur non secundum imperium,
sed secundum indulgentiam.

*Curatus an
peccet se
non defen-
dendo.*

DE BAPTISMO.

CAPVT SEXTVM.

I. *Veritur.* In *Aetas pro*
qua ætate paruuli *baptismo.*
sint baptizandi?
Resp. Rite baptiza-
ri in die octauo,
H s sed

